МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: Гастроентерологія

Попередня освіта: лікарі-терапевти, лікарі загальної практики - сімейні лікарі, лікарі-ендоскопісти; лікарі-гастроентерологи дитячі; лікарі-гастроентерологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від «24» грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2024 р.
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Гастроентерологія»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:

Богослав Т.В. – к.мед.н., доцент кафедри внутрішніх хвороб 1 Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Робоча група:

1. Мочоний В.О. – к.мед.н., асистент кафедри внутрішніх хвороб ННІПО Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Олійник О.І. – к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
3. Подсевахіна С.Л. – к.мед.н., доцент кафедри внутрішніх хвороб ННІПО Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
4. Рябоконь Ю.Ю. – д.мед.н., професор, директор навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Рецензії-відгуки:

1. Михайловська Н.С. – д.мед.н., професор, завідувачка кафедри загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Алипова О.Є. – д.мед.н., професор кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі-терапевти, лікарі загальної практики - сімейні лікарі, лікарі-ендоскопісти; лікарі-гастроентерологи дитячі; лікарі-гастроентерологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю, згідно Наказу МОЗ України від 25 липня 2023 року № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» (Із змінами)

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Гастроентерологія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Гастроентерологія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	Гастроентерологія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	лікарі-терапевти, лікарі загальної практики - сімейні лікарі, лікарі-ендоскопісти; лікарі-гастроентерологи дитячі; лікарі-гастроентерологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Гастроентерологія» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	• 6 місяців (936 годин / 31,2 кредитів ЄКТС) для лікарів-терапевтів, лікарів загальної практики – сімейних лікарів, лікарів-ендоскопістів; • 4 місяці (624 годин / 20,8 кредитів ЄКТС) для лікарів-гастроентерологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю; • 2 місяці (312 годин / 10,4 кредитів ЄКТС) для лікарів-гастроентерологів дитячих. Відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» (із змінами).

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Гастроентерологія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень. **ЗК 12.** Спроможність діагностувати: визначати

	попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ЗК 13.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних медичних практик. **ПК 2.** Знати організацію системи гастроентерологічної допомоги населенню, швидкої і невідкладної допомоги. **ПК 3.** Вміти проводити профілактику, діагностику та лікування гастроентерологічних захворювань та їх ускладнень, у тому числі знати особливості перебігу цих недуг у період вагітності, пери менопаузи та у пацієнтів старших вікових категорій, при коморбідній патології. **ПК 4.** Застосовувати сучасні немедикаментозні методи лікування та реабілітації хворих гастроентерологічного профілю. **ПК 5.** Вміння надавати невідкладну медичну допомогу та здійснювати інтенсивну терапію при невідкладних станах та загостреннях гастроентерологічних захворювань. **ПК 6.** Володіти основами фармакотерапії в гастроентерологічній клініці, механізми дії основних лікарських засобів, ускладнення, спричинені використанням ліків, особливості дії лікарських засобів. **ПК 7.** Знати та аналізувати показники захворюваності, тимчасової непрацездатності, інвалідності, смертності у хворих гастроентерологічного профілю та шляхи їх зниження. **ПК 8.** Знати організацію роботи лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертних комісій. **ПК 9.** Планувати роботу лікаря-гастроентеролога та здійснювати аналіз її результатів. **ПК 10.** Спроможність брати участь у різних формах науково-практичної комунікації (клінічні та клініко-

	патологоанатомічні конференції, круглі столи, дискусії) у сфері внутрішньої медицини та охорони здоров'я загалом. **ПК 11.** Забезпечення дотримання правил безпеки на робочому місці, ведення і збереження документації та носіїв діагностичних зображень. **ПК 12.** Керувати роботою середнього медичного персоналу. **ПК 13.** Знати методику проведення ендоскопічних, патоморфологічних досліджень, спроможність інтерпретувати результати додаткових методів дослідження.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Гастроентерологія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти та застосовувати фахові знання, вміння, навички при виконанні практичної діяльності в галузі внутрішньої медицини і гастроентерології.
ПРН 2. Здатність демонструвати високий ступінь самостійності, відповідальності при веденні хворих гастроентерологічного профілю.
ПРН 3. Вміти визначити і правильно розставити пріоритети проблем, які необхідно вирішити під час роботи з пацієнтами гастроентерологічного профілю.
ПРН 4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію самостійно і з використанням новітніх інформаційних технологій.
ПРН 5. Використовувати інформаційні та комп'ютерні технології у практичній діяльності. Вміти генерувати нові ідеї чи процеси у передових контекстах професійної діяльності.
ПРН 6. Пояснювати принципи, специфічність та адекватність методів дослідження, інформативність отриманих результатів.
ПРН 7. Впроваджувати результати наукових досліджень у медичну терапевтичну практику.
ПРН 8. Доповідати, вести дискусію на клінічних та патолого-анатомічних конференціях на високому професійному рівні.

ПРН 9. Демонструвати безперервний саморозвиток та самовдосконалення інтелектуального, професійного та загальнокультурного рівня, самореалізацію.
ПРН 10. Організовувати лікувальний процес, оцінювати його ефективність, рекомендувати шляхи вдосконалення.
ПРН 11. Мати навички міжособистісних взаємодій у медичному середовищі, організовувати роботу колективу, формуючи чіткі правила комунікації всередині та сприятливий мікроклімат для конструктивної взаємодії учасників.
ПРН 12. Ефективно спілкуватися, ділитися інформацією за допомогою електронних медичних карт або інших цифрових технологій.
ПРН 13. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, їх родичами, колегами по роботі, професійної доброчесності, нести відповідальність за результати лікування, профілактики, реабілітації.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Гастроентерологія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	*	*	*				*			*			*
2	*		*	*					*	*	*	*	
3	*	*	*	*	*		*			*			
4	*						*			*			
5	*	*	*	*		*			*	*			
6	*			*	*		*			*			
7				*	*			*				*	
8	*		*	*	*	*		*					
9		*		*	*					*	*	*	*
10	*							*			*	*	*
11				*	*					*			*
12										*	*	*	*
13				*	*	*							

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Гастроентерологія»

4.1. Для лікарів-терапевтів, лікарів загальної практики – сімейних лікарів, лікарів-ендоскопістів - 6 місяців (936 годин / 31,2 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Організація гастроентерологічної допомоги населенню	0,30/9	залік
ОК 2	Теоретичні основи клінічної гастроентерології	1,27/38	залік
ОК 3	Методи дослідження функції органів травлення	2,07/62	залік
ОК 4	Хвороби стравоходу	1,88/54	залік
ОК 5	Хвороби шлунка та 12-палої кишки	2,67/80	залік
ОК 6	Хвороби печінки	3,00/90	залік
ОК 7	Хвороби жовчного міхура і жовчовивідних шляхів	2,33/70	залік
ОК 8	Хвороби підшлункової залози	1,73/52	залік
ОК 9	Хвороби кишечника	2,93/88	залік
ОК 10	Пухлинні захворювання органів травлення	0,53/16	залік
ОК 11	Інтенсивна терапія при невідкладних станах у гастроентерології	0,27/8	залік
ОК 12	Коморбідність у гастроентерології	2,07/62	залік
ОК 13	Фармакотерапія та немедикаментозні методи лікування у гастроентерології	0,53/16	залік
ОК 14	Інфекційні хвороби у гастроентерології	2,60/78	залік
ОК 15	Ендоскопічні методи діагностики та лікування захворювань травного каналу	1,3/39	залік
ОК 16	Ультразвукова діагностика травного каналу	1,3/39	залік
ОК 17	Рентгенологічні методи діагностики та	0,53/16	залік

	лікування травного каналу		
ОК 18	Нормальна та патологічна анатомія органів травлення	0,27/8	залік
ОК 19	Нормальна та патологічна фізіологія органів травлення	0,27/8	залік
ОК 20	Ментальне здоров'я mhGAP	1,3/39	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,27/8	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,27/8	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім'ї	0,27/8	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,27/8	залік
ДК 5	Медичне право	0,27/8	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров'я	0,27/8	залік
ДК 7	Ділова українська мова	0,27/8	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров'я і хвороби. Позитивна медицина	0,27/8	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров'я українців	0,27/8	залік
Атестація		0,27/8	іспит
Разом		**31,2/936**	

4.2. Для лікарів-гастроентерологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю - 4 місяці (624 години / 20,8 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Організація гастроентерологічної допомоги населенню	0,30/9	залік
ОК 2	Теоретичні основи клінічної гастроентерології	0,40/12	залік

ОК 3	Методи дослідження функції органів травлення	0,47/14	залік
ОК 4	Хвороби стравоходу	1,80/54	залік
ОК 5	Хвороби шлунка та 12-палої кишки	2,07/62	залік
ОК 6	Хвороби печінки	2,33/70	залік
ОК 7	Хвороби жовчного міхура і жовчовивідних шляхів	2,07/62	залік
ОК 8	Хвороби підшлункової залози	1,73/52	залік
ОК 9	Хвороби кишечника	2,33/70	залік
ОК 10	Пухлинні захворювання органів травлення	0,27/8	залік
ОК 11	Інтенсивна терапія при невідкладних станах у гастроентерології	0,13/4	залік
ОК 12	Коморбідність у гастроентерології	0,53/16	залік
ОК 13	Фармакотерапія та немедикаментозні методи лікування у гастроентерології	0,27/8	залік
ОК 14	Інфекційні хвороби у гастроентерології.	1,07/32	залік
ОК 15	Ендоскопічні методи діагностики та лікування захворювань травного каналу	1,07/32	залік
ОК 16	Ультразвукова діагностика травного каналу	0,53/16	залік
ОК 17	Ментальне здоров'я mhGAP	1,3/39	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,27/8	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,27/8	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,27/8	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,27/8	залік
ДК 5	Медичне право	0,27/8	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я	0,13/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова	0,13/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина	0,13/4	залік

ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров'я українців	0,13/4	залік
Атестація		0,27/8	іспит
Разом		**20,8/624**	

4.3. Для лікарів-гастроентерологів дитячих - 2 місяці (312 годин / 10,4 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумковог о контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Організація гастроентерологічної допомоги населенню	0,13/4	залік
ОК 2	Теоретичні основи клінічної гастроентерології	0,13/4	залік
ОК 3	Методи дослідження функції органів травлення	0,27/8	залік
ОК 4	Хвороби стравоходу	0,80/24	залік
ОК 5	Хвороби шлунка та 12-палої кишки	1,17/35	залік
ОК 6	Хвороби печінки	1,33/40	залік
ОК 7	Хвороби жовчного міхура і жовчовивідних шляхів	0,80/24	залік
ОК 8	Хвороби підшлункової залози	0,80/24	залік
ОК 9	Хвороби кишечника	1,07/32	залік
ОК 10	Пухлинні захворювання органів травлення	0,13/4	залік
ОК 11	Інтенсивна терапія при невідкладних станах у гастроентерології	0,07/2	залік
ОК 12	Коморбідність у гастроентерології	0,27/8	залік
ОК 13	Фармакотерапія та немедикаментозні методи лікування у гастроентерології	0,13/4	залік
ОК 14	Інфекційні хвороби у гастроентерології	0,53/16	залік
ОК 15	Ендоскопічні методи діагностики та лікування захворювань травного каналу	0,53/16	залік
ОК 16	Ультразвукова діагностика травного	0,13/4	залік

	каналу		
ОК 17	Ментальне здоров’я mhGAP	0,80/23	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,13/4	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,13/4	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	залік
ДК 5	Медичне право	0,13/4	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я	0,13/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова	0,13/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина	0,13/4	залік
Атестація		0,27/8	іспит
Разом		**10,4/312**	

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

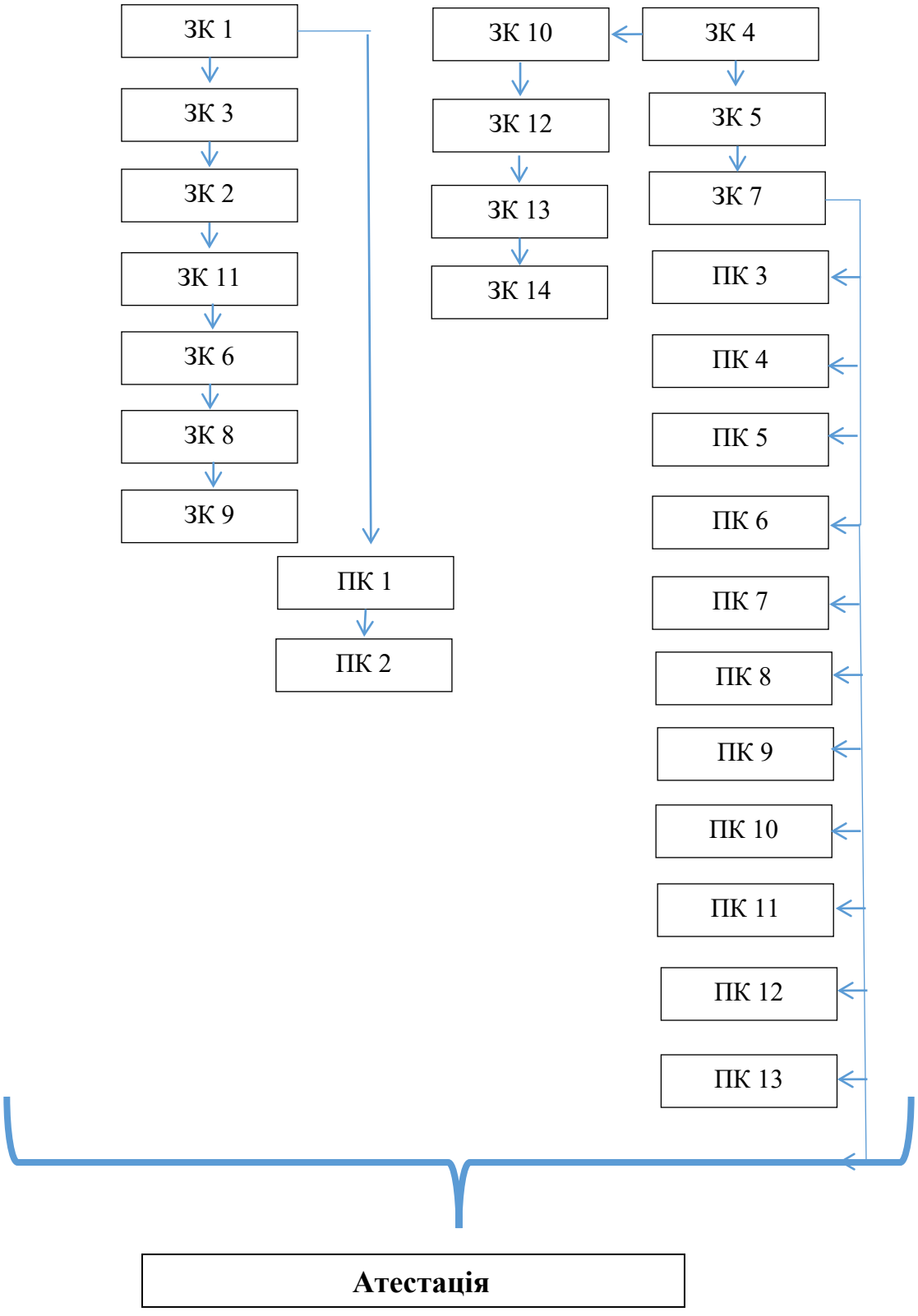

VI. АТЕСТАЦІЯ

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Гастроентерологія» підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Гастроентерологія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» із спеціальності «Гастроентерологія». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. The European Association for the Study of the Liver. EASL Clinical Practice Guidelines for the management of patients with decompensated cirrhosis. J Hepatol (2018), https://doi.org/10.1016/j.jhep.2018.03.024
2. Wauters L, Dickman R, Drug V, et al. United European Gastroenterology (UEG) and European Society for Neurogastroenterology and Motility (ESNM) consensus on functional dyspepsia. United European Gastroenterol J. 2021 Apr;9(3):307-331. doi: 10.1002/ueg2.12061. PMID: 33939891; PMCID: PMC8259261
3. Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.who.int/.
4. Adamina M, Bonovas S, Raine T, et al. ECCO guidelines on therapeutics in Crohn's disease: surgical treatment. J Crohns Colitis. 2019 Nov 19. pii: jjz187. https://academic.oup.com/ecco-jcc/advance-article/doi/10.1093/ecco-jcc/jjz187/5631809
5. Al-Toma A, Volta U, Auricchio R, et al. European Society for the Study of Coeliac Disease (ESsCD) guideline for coeliac disease and other gluten-related disorders. United European Gastroenterol J. 2019 Jun;7(5):583 https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2050640619844125
6. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів, невідкладні стани в терапії: 23-е видання, доповн і переробл / за ред. професора Мостового Ю.М.. – К.: Центр ДЗК, 2020. – 680 с.
7. Arasaradnam RP, Brown S, Forbes A, et al. Guidelines for the investigation of chronic diarrhoea in adults: British Society of Gastroenterology, 3rd edition. Gut. 2018 Apr http://gut.bmj.com/content/early/2018/04/13/gutjnl-2017-315909
8. Colombo M. EASL clinical practice guidelines for the management of occupational liver diseases. Liver Int. 2020 Feb;40 Suppl 1:136 https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/liv.14349
9. Dalekos GN, Koskinas J, Papatheodoridis GV. Hellenic Association for the

Study of the Liver Clinical Practice Guidelines: Autoimmune hepatitis. Ann Gastroenterol. 2019 Jan-Feb. 32 (1):1- https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/pmid/30598587/

10. Feuerstein, Joseph D.Chachu, Karen et al. AGA Clinical Practice Guidelines on the Management of Moderate to Severe Ulcerative Colitis. Gastroenterology, Volume 158, Issue 5, 1450 – 1461. https://doi.org/10.1053/j.gastro.2020.01.006

11. Guidelines for the Diagnostic Cross Sectional Imaging and Severity Scoring of Chronic Pancreatitis. Working Group for the International Consensus Guidelines for Chronic Pancreatitis. Pancreatology. 2018 Oct.18(7):764 https://www.pancreatology.net/article/S1424-3903(18)30662-8/fulltext

12. Gupta, Samir et al. AGA Clinical Practice Guidelines on Management of Gastric Intestinal Metaplasia. Gastroenterology, Volume 158, Issue 3, 693 – 702. https://doi.org/10.1053/j.gastro.2019.12.003

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.gov.ua/.

2. ДЕЦ МОЗ України https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

3. Довідник лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

4. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/.

5. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/.

6. World Gastroenterology Organisation

https://www.worldgastroenterology.org/guidelines